

BYLAE A

VRAELYTE

MONDELINGE VRAE AAN INFORMANTE IN VIE VELD

1. Danse
  - 1.1 Watter danse word by nasionale feeste gedans?
  - 1.2 Hou julle funksies van herdenkings? (bv. Mopedi-fees)
  - 1.3 Het julle godsdienstige dans?
  - 1.4 Watter danse is tradisioneel?
Dans   Okkasie (gebeurtenis)
  - 1.5 Ken julle ander vorme van dans van nou of van die verlede?
Byvoorbeeld oorlogs- en jagdanse.
2. Taal
  - 2.1 Wat is die titel van die dans?
Neem die danse die name van die liedjies aan of is dit die dans se naam?
  - 2.2 Het die naam 'n spesifieke betekenis?
  - 2.3 Waar kom die name vandaan?
  - 2.4 Is die danse se name dieselfde as in ander motsi? (woongebiede)
3. Plek
  - 3.1 Waar en by wie het julle hierdie dans geleer?
  - 3.2 Waar word hierdie danse nog gedans?

- 3.3 Is daar 'n spesifieke plek waar hierdie dans gedans word?
(In 'n lapa, by 'n boom, ens.).
- 3.4 Besoek een dansgroep 'n ander groep in verskillende woongebiede en dans hulle vir mekaar?
- 4. Tyd
- 4.1 Wanneer word hierdie danse gedans?
  - 4.1.1 Spesifieke okkasies.
  - 4.1.2 Spesifieke tye van die jaar, maand of dag.
- 4.2 Wat is die funksie of betekenis van die dans as dit spesifiek op 'n sekere tyd gedans word?
- 5. Klere
- 5.1 Trek hulle tradisionele klere aan vir die danse?
Materiaal; voorkoms; bekombaarheid - wie koop of maak die klere?
- 5.2 Wie kies die klere?
- 5.3 Trek hulle soms hedendaags en soms tradisioneel aan?
- 5.4 Watter veranderinge van die kleredrag kan julle uitwys?
Noem die redes vir verandering.
- 5.5 Trek alle dansgroepe dieselfde klere aan?
Hoekom nie?
- 5.6 Trek julle net Westerse klere aan?
Hoekom?
Beskrywing.

6. Dekorasie
  - 6.1 Watter tradisionele dekorasies gebruik julle nog?
  - 6.2 Noem die redes vir verandering.
  - 6.3 Verskil dit van ander woongebiede?
  - 6.4 Wat is die funksies van dekorasies (parafernalieë) in alle-
daagse lewe? Wanneer, waar en wie dra dit?
  - 6.5 Word die dekorasies net gedra wanneer julle dans?
7. Voorwerpe gebruik tydens die dans
  - 7.1 Wat dra julle in julle hande?
Hedendaags; tradisioneel; redes vir verandering
  - 7.2 Verskil dit in die verskillende woongebiede?
  - 7.3 Waarom dra julle dit altyd in die regterhande?
  - 7.4 Het die voorwerpe 'n funksie in die alledaagse lewe? Tydens
die dans? Hoe word dit gebruik en wie gebruik dit?
  - 7.5 Wie maak die voorwerpe en wie bêre dit?
8. Begeleiding/Musiek
  - 8.1 Musiekinstrumente, musikante en sangers.
    - 8.1.1 Watter instrument word vir die dans gebruik? Hoeveel?
    - 8.1.2 Dans hulle ooit sonder begeleiding?
    - 8.1.3 Waar kom die instrumente vandaan?
    - 8.1.4 Hoe word dit bespeel?
    - 8.1.5 Net tromme en sang?

- 8.1.6 Watter ritme?
- 8.1.7 Gee die tromme die ritme vir die dansers of andersom?
- 8.1.8 Of gee die sangers die ritme?
- 8.1.9 Gebruik hulle die instrumente net vir dans?
- 8.1.10 Wie maak en hoe word die instrumente gemaak?
- 8.1.11 Aan wie behoort die instrumente en wie versorg dit?
- 8.1.12 Wie kies die musikante en hoe?
- 8.1.13 Wie leer die musikante en sangers?
- 8.1.14 Wanneer oefen hulle? Oefen hulle apart of altyd saam met die dansers?
- 8.1.15 Het die musikante 'n leier en hoe word hy gekies?
- 8.1.16 Staan die musikante op 'n bepaalde plek vir al die danse?
- 8.1.17 Kan julle dans sonder begeleiding, of jouself begelei?

- 8.2 Liedjies

- 8.2.1 Waar kom die liedjies vandaan? (Oorspronklik - tradisioneel)
- 8.2.2 Wanneer is dit gekomponeer?
- 8.2.3 Word die ritme van die liedjie gevolg deur die passe?
- 8.2.4 Word die passe by die woorde aangepas - woorde uitgebeeld? Hoe? (Verband tussen lied en beweging).
- 8.2.5 Watter ander uitroepe, of geluide word deur die dansers, sanger en/of toeskouers gemaak?
- 8.2.6 Dig julle self variasies/eie woorde vir 'n bestaande dans - verander die bewegings dan ook?

- 9. Betekenis van die dans

- 9.1 Wat is die betekenis/funksie van die dans? (Binne die kultuur van die Suid-Sotho?).
- 9.2 Waarom dans julle?
- 9.3 Het die bewegings enige simboliese betekenis? Hedendaags/tradisioneel.

- 9.4 Hoekom dans julle graag saam?
10. Dansers
- 10.1 Wie doen die dans?
- 10.2 Is dit verpligtend om op te tree?
- 10.3 Dans hulle in vrye tyd ook; watter ander danse?
- 10.4 Hoe dikwels moet hulle oefen?
- 10.5 Om watter redes neem hulle deel?
- 10.6 Watter gevoelens ondervind hulle gedurende die dans?
- 10.7 Probeer hulle iets wys aan die toeskouers?
- 10.8 Hoe word die dansers binne die groep gerangskik?
- 10.9 Redes? (Miskien vaardigheid of senioriteit?)
- 10.10 Wie is die leier(s) en hoe word sy/hulle gekies?
- 10.11 Word julle posisie gedurende die dans verander?
- 10.12 Wat is hulle verantwoordelikhede voor, gedurende en na die dans?
- 10.13 Wie is verantwoordelik vir die dansgroep?
- 10.14 Aan wie is die dansgroep verantwoordelik?
- 10.15 Wie kies die dansers?
- 10.16 Hoe word hulle gekies?

- 10.17 Dans hulle altyd in groepe? Waarom? Hoe groot is die groepe?
- 10.18 Het die toeskouers se reaksie n aandeel of invloed op julle uitvoering?
- 10.19 Hou julle van toeskouers van die teenoorgestelde geslag?
11. Die onderrig van die danse
- 11.1 Wie is verantwoordelik vir die aanleer en inoefen van die danse in hierdie area, skool of groep?
- 11.2 Wanneer en waar en deur wie word die danse aangeleer?
- 11.3 Hoe word die danse aangeleer?
- 11.4 By wie en waar het julle geleer?
- 11.5 Leer n kind gou n dans aan en hoe lank neem dit?
- 11.6 Van watter ouderdom tot watter ouderdom dans n mens?
- 11.7 Kan iemand haar eie variasies maak?
- 11.8 Word die danse verander vir spesiale groot feeste?
- 11.9 Wat word gedoen om danse te bevorder?
- 11.10 Het die danse(rs) die goedkeuring van die hoofman?
12. Evaluering van dans en die dansers
- 12.1 Beskryf n goeditgevoerde dans.
- 12.2 Beskryf n danser wat goed optree.

- 12.3   Wat is die eienskappe van goeie musiek vir die danse?
- 12.4   Hoe moet die sangers sing en klap om goed aan te pas by die dans?
- 12.5   Is dit 'n skande as iemand nie kan dans nie?
- 12.6   Mag 'n vrou dieselfde bewegings doen as die man?
- 12.7   Het 'n danser status?
13.   Choreografie
- 13.1   Wie het die dans uitgedink?
- 13.2   Hoe word dit gekomponeer? Eers die lied of eers die dans-beweging?
14.   Danskonstruksie - ontleding
- 14.1   Staan julle altyd eers reg voor julle begin?
- 14.2   Wat is die tekens met die hande wanneer dans eindig?
- 14.3   Wat word die bewegings genoem?
- 14.4   Hoekom word op die knieë gedans?
- 14.5   Waarom beweeg julle in 'n kring?
- 14.6   Waarom draai julle altyd linksom?

Addisionele vrae

1.   Word die mokgibo-meisiedans vir 'n spesifieke doel net met 'n thethana gedans?

2. Is die kerke teen tradisionele dans? Indien wel, waarom?
3. Dans julle ooit sonder om te sing?
4. Was die makgibo aanvanklik net 'n vrouedans?
5. Met watter danse word eer aan die hoofman betoon?
6. Wat is en/of was die doel van die wit vlag by die bruilofsdanse?
7. Word die wit vlaggie by ander danse ook gebruik vir en by watter geleenthede?
8. Hou die dansgroepe van verskillende state nog informele kompetisies? Wie reël dit?
9. Is daar 'n definitiewe volgorde van dansers by die moqoqopelo en diphatha?
10. Wat beteken ledingwana, thojana, makgibo, moqoqopelo, mohobelo, serubolela, setapo, mokorotlo, timiti, famu?
11. Waarom word die gevoude lap oor die linkerarm gehou wanneer die ledingwana gedans word?
12. Word die ledingwana soms net deur die vroue en op skoue of feeste gedans?
13. Word die voorvaders en kapteins nog vandag geëer?
14. Waarom hou die mans gewoonlik 'n kiere of sambok in die regterhande vas as hulle dans?

Mondelinge vraelys: Inspekteurs, kultuur- en geestelike leiers

1. Hoe lank is u al in Qwaqwa?
2. Wanneer het die tradisionele dans weer begin opleef?
3. Wat het hiertoe aanleiding gegee?
4. Is kerke teen tradisionele danse? Hoekom?
5. Beskou u tradisionele dans as 'n kunsvorm?
6. Het 'n danser enige status volgens u eie opinie?
7. Het 'n danser enige status na die volk se opinie?
8. Het tradisionele dans status?
9. Wat is die doel van hierdie dans?
10. Identifiseer danse op verskillende kulturele aspekte of lewensterrein.
11. Watter danse is 1) religieus, 2) polities, 3) sosiaal, 4) opvoedkundig van aard?
12. Watter danse word in die verskillende lewensiklusse gedans?
13. Behalwe die plesieraspek, sou u sê die dans het 'n dieper betekenis, bv. om beïnvloeding van die bose te neutraliseer? (Soos sekere taboe's dit doen - met ander woorde kan die dans 'n vrywaringsaksie wees?)
14. Sou u sê dat die dans die mense 'n gevoel van groepsverbondenheid (solidariteit) gee?

15. Sê die dans iets aan ander, bv. aan die meerdere?
(kaptein, ouer generasie aan jonger generasie?)
16. Het dans n sterk sosiale affiliasie?
Wat word gedoen om dans te bevorder?
17. Kan u n danser evalueer? Wat is u kriteria? Wat is die nasionale mans dans? Hoekom word dit so min in Qwaqwa gedans?
18. Is daar n wesenlike verskil tussen die Tlokwa en Kwena se dans? (Beweging en die liedere)
19. Is die liedere belangriker as die beweging as sodanig?
20. Word die tradisionele intensie van die meisie se ontblote bolyf vandag net as simbolies beskou?
21. Is die Suid-Sotho se tradisionele wysies in die minieur-toonaard gekomponeer?
22. Sou u sien dat die tradisionele dans in die skole as deel van die kultuur- en Liggaamlike Opvoedingprogram aangebied word?
23. Watter danse sou u nie afkeur vir onderrig aan meisies in blanke skole nie?
24. Dink u so n stap sal bydra tot kultuurverryking en kennis en begrip van die ander kulturele groepe?
25. Het u kerk en u persoonlik godsdienstige besware teen die dans van tradisionele danse? Indien wel, gee u redes?
26. Maak u onderskeid in u godsdienstige beoordeling tussen verskillende tradisionele danse? Indien wel, verduidelik.

27. Dra danse n boodskap oor? Wat is die hoofdoel van dans?
Word die voorvaders en kapteins nog vandag geëer?

BYLAE B

DEFINISIES VAN PASKONSTRUKTE

Paskonstrukte

Paskonstrukte is eerstens daardie bewegings waarby die verplasing van die massa betrokke is. Die volgende paskonstrukte word volgens Katzenellenbogen soos volg beskryf:

- loop (tree): Verplaas massa van een voet na die ander terwyl ondersteund voortbeweeg;
- leep (oorspring): Verplaas massa van een voet na die ander op die plek of met voortbeweging terwyl nie-ondersteund (1 na 1 ander);
- hup: Verplaas massa van een voet na dieselfde voet op die plek of met (hop) voortbeweging terwyl nie-ondersteund (vastrapvoet is landingsvoet - 1 na 1 dieselfde);
- spring ("jump"): Verplaas massa van een of twee voete na een of twee voete op die plek of met voortbeweging terwyl nie-ondersteund sodat twee voete óf by die wegtrap en/óf die landing betrokke is (1 na 2, 2 na 1, 2 na 2);
- trap ("step in place"): Verplaas massa van een voet na die ander terwyl ondersteund op die plek beweeg. (TRAP/STAMP dui daarop dat die trap met 'n sterk afwaartse krag-toepassing gepaard gaan - 1 na 1 ander);
- Knak/wip: Buig en/of strek ondersteunende been terwyl ondersteunende voet kontak met vloer behou. (Massa beweeg dus op- en afwaarts).

Paskonstrukte kan tweedens kenmerkende aksies van die nie-ondersteunende been/voet insluit wat soms by 'n element van die ritmepatroon aansluit of gelyktydig met die beweging van die ondersteunende voet(e) plaasvind.

Hierdie konstrukte is soos volg:

raak: Raak -die vloer met die voet (of deel daarvan) weg van of langs die ondersteunende voet sonder om die massa daarop te verplaas;

stamp: Soos "raak" maar die aksie word kragtig uitgevoer met 'n deel van of die hele voet;

skop: Skop vrybeen (gestrek of van buig na strek of strek na buig) in enige rigting afsonderlik of met meegaande ondersteunende beweging met 'n kragtige aksie.

swaai: Swaai vrybeen opwaarts (aksie in heupgewrig);

"brush": Skop vrybeen (gestrek/gebuig) waar die voet eers grondlangs oor die vloer beweeg word en dan die vloer verlaat;

Klop : Soos "brush", maar dit is kortstondig en meer krag word toe-
"tap" gepas. Indien die klop een en weer (dit wil sê twee keer) uitgevoer word dan kan daarna verwys word as "klop-klop" ("shuffle").

---

* Nota: Katzenellenbogen, E.H. 1984. Ontleding van passies. (Aantekeninge, Departement Liggaamlike Opvoedkunde). Stellenbosch; U.S. Ongepubliseer

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

BYLAE C
PLAAT A

Foto 1

Foto 3

Foto 2

Foto 4

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

PLAAT C

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

BIBLIOGRAFIE

- ADVIESRAAD, s.a. Die Suid-Sotho. Ongepubliseerde aantekeninge van die Adviesraad van die Qwaqwa Ontwikkelingskorporasie.
- ANON, 1975. Selfregering van Qwaqwa. Bantu, 22(1): 16-17, Jan. Pretoria.
- ASHTON, E.H. 1943. Medicine, magic and sorcery among the Southern Sotho. Communications from the school of African studies, New Series, 10. Cape Town : University of Cape Town.
- ASHTON, E.H. 1952. The Basuto. London: Oxford University Press.
- BARTENIEFF, I. 1967. Research in anthropology; a study of dance styles in primitive cultures. CORD dance research annual, 1: 91-96.
- BECKER, P. 1969. Hill of destiny. London: Longman.
- BEETON, D.R. 1979. Preserving of cultural heritage: A South African past present and future. In R.S.A. - sy mense en hulle toekoms. (Referaat gelewer op 'n R.G.N.-konferensie, Pretoria) Ongepubliseer.
- BRAND, S.S. 1972. Qwaqwa (Witsieshoek as Basotho-tuisland). Tydskrif vir rasse-aangeleenthede, 23(2) : 46-50.
- BRUWER, J.P. 1956. Die Bantoe van Suid-Afrika. Johannesburg: Afrikaanse Pers Boekhandel.
- BURNETT-VAN TONDER, C. 1982. "Checklist". (Aantekeninge, Departement Liggaamlike Opvoedkunde, Johannesburg - RAU). Ongepubliseer.
- BURNETT-VAN TONDER, C. 1984. 'n Choreologiese en danskundige ontleding van Venda-danse met enkele antropologiese perspektiewe. Stellenbosch. (Proefskrif Ph.D (Ligg.Opv.) - U.S.).

- CAMPBELL, L.R. 1984. Persoonlike onderhoud met die vaksuperintendent van Liggaamlike Opvoeding en lid van die Sillabus-werkkomitee op 3 Oktober, te Stellenbosch.
- COERTZE, P.J. red. 1977. Inleiding tot die Algemene Volkekunde. 3de uitg. 2de dr. Johannesburg: Voortrekkerpers.
- CRONJE, H.L.J. 1980. Organisasoriese reëlings vir die implementering en uitvoering van 'n omvattende nasionale beleid vir openbare gesondheidsdienste met Qwaqwa as voorbeeld. Bloemfontein: UOVS, ISEN.
- DE LABAN, J. 1972. Problems in research. Cordnews, 4(1) 18, Aug.
- DE LANGEVERSLAG
Kyk
RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING. Onderzoek na die onderwys.
- DEPARTEMENT VAN NASIONALE OPVOEDING, 1972. Sillabus van Liggaamlike Opvoeding vir Meisies.
- DUGGAN, A.S., SCHLOTTMANN, J & RUTLEDGE, A. 1948. The teaching of folk dance. New York: Ronald Press.
- ERASMUS, J. 1975. Kraaluitleg by die Suid-Afrikaanse Bantoe. Bantu, 22(6): 1-32.
- FOURIE, R. 1967. Die danse van die meisies van die Amakhonjwayostam. Stellenbosch. (Verhandeling (M.A. Ligg. Opv.) - US.)
- GOINES, M.B. 1973. African retentions in the dance of the Americans. Dance research monograph one, 1971-1972 : 207-229.
- GRAY, M. 1967. Studies of cultures: teaching and directing. CORD dance research annual, 1: 85-90.

- GÜNTHER, H. & GRIMMER, M. 1972. Theorie und Praxis des Jazz Dance. Stuttgart: Schwäbisch Gmünd.
- HANNA, J.L. 1979a. Movement towards understanding humans through the anthropological study of dance. Current anthropology, 20(2) : 313-324, June.
- HANNA, J.L. 1979b. To dance is human. London: University of Texas Press.
- HANNA, W.J. & HANNA, J.L. 1971. The social significance of dance in Black Africa. Civilisations, 21(2,3): 238-243.
- HAYES, E.R. 1964. An introduction to the teaching of dance. New York: Ronald Press.
- HERSIENINGSKOMITEE, 1984. Werksdokument vir die hersiening van die Sillabus vir Liggaamlike Opvoeding vir Meisies.
- HOW, M. 1954. An alibi for Mantatisi. African Studies, 13(2): 65-68.
- JOUKOWSKY, A.M. 1965. The teaching of ethnic dance. New York: J. Lowell Pratt.
- KANE, J.E. & GROVES, R.L. 1981. Educational innovations in Physical Education and sport. (Referaat gelewer op 3 Oktober 1984 by die nasionale kongres van SAVSLOR gehou te Stellenbosch.) Ongepubliseer.
- KATZENELLENBOGEN, E.H. & WIID, B.M. 1980. Kurrikulumevaluering: Liggaamlike Opvoeding vir Meisies. (Verslag van navorsing vir die R.G.N. Stellenbosch - U.S.). Ongepubliseer.
- KATZENELLENBOGEN, E.H. 1981a. Suid-Afrikaanse danse in volkstrant. Pretoria: SAVSLOR.

- KATZENELLENBOGEN, E.H. 1981_b. Memorandum: Aansoek om 'n groter toekenning van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing. Projekttitel, "Die dokumentasie van die sosio-etniese danse en musiek van bepaalde volksgroepe in Suider-Afrika in antropologiese verband".
- KATZENELLENBOGEN, E.H. 1984a. Die benadering van die dansafdeling in die 1987-Syllabus vir Liggaamlike Opvoeding vir Meisies. (Lesing gelewer op 2 November 1984 by die SAVSLOR-simposium te Bronkhorstbaai. Pretoria T.O.D.) Ongepubliseer.
- KATZENELLENBOGEN, E.H. 1984b. Persoonlike mededeling deur dosent in Liggaamlike Opvoedkunde. Stellenbosch.
- KEALIINOHOMOKU, J.W. 1976. Reflections and perspectives on a comparative study of dance as a constellation of motor behaviors among African and United States Negroes. CORD dance research annual, 7: 1-3.
- KRAUS, R. 1962. Folk dancing. 4de dr. New York: Macmillan.
- KRAUS, R. & CHAPMAN, S. 1981. History of the dance in art and education. 2de uitg. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- KRIEL, J.D. 1976. Die funksionering van die politieke en juridiese organisasie van die Tlokwa van Qwaqwa. Pretoria (Skripsie (M.A.) - U.P.).
- KUBIK, G. 1984. Perceptual and cognitive foundations of musicmaking in Africa. Paper presented at the 5th Annual symposium on Ethnomusicology, August 30 - September 1984. College of Music - U.C.T.). Ongepubliseer.
- KURATH, G.P. 1960. Panorama of dance ethnology. Current anthropology, 20(2): 235-239, May.

- LANGE, R. 1975. The nature of dance. London: MacDonald & Evans.
- LA SALLE, D. 1951. Rhythms and dances for the elementary schools. 2de uitg. New York: Ronald Press.
- LYE, W.F. & MURRAY, C. 1980. Transformations on the Highveld. The Tswana and the Southern Sotho. Cape Town: David Philip.
- MAPENA, I.O.H.M. 1970. The Witzieshoek Native Reserve: Description of the administration. Pretoria (Thesis (M.A.) - UNISA).
- MARTIN, M. 1903. Basotholand: Its legends and customs. London: Nicols.
- MERRIAM, A.P. 1972. Anthropology and the dance. CORD dance research annual, 6: 9-27, March.
- MÖLLER, H.J. 1972. God en die voorouergeeste in die lewe van die stedelike Bantoe. Pretoria. R.G.N. (Stedelike Bantoe en die Kerk, Deel 2).
- MÖLLER, H.J. 1973. Magie by die stedelike Bantoe. Pretoria. R.G.N. (Stedelike Bantoe en die Kerk, Deel 3).
- MURRAY, R.L. 1963. Dance in elementary education. 2de uit. New York: Harper & Row.
- MYNATT, C.V. & KAIMAN, B.D. 1968. Folk dancing for students and teachers. Dubuque, Iowa : W.M.C. Brown.
- NAHUMCK, N.C. 1978. Introduction to dance literacy. Roodepoort: International Library of African Music.
- NEETHLING, E.M. 1984. Persoonlike Onderhoud met Inspektrise van Onderwys van die Onderwysdepartement van die Oranje-Vrystaat. Stellenbosch.

- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1977. Sillabus vir Suid-Sotho (Derde Taal) std. 6-7. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1981a. Nuwe sillabus vir Aardrykskunde vir std. 2-4. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1981b. Nuwe sillabus vir klas-musiek Sub A - std. 4. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1983a. Program vir jeugweerbhaarheid vir Sekondêre fase. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1983b. Sillabus vir Geskiedenis vir std. 8-10. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1984a. Sillabus vir Aardrykskunde std. 5-7. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1984b. Sillabus vir Geskiedenis vir std. 5-7. Bloemfontein.
- ORANJE VRYSTAAT. Onderwysdepartement. 1984c. Sillabus vir Duits vir std. 6-7. Bloemfontein.
- PAUW, B.A. 1974. The influence of Christianity. (In Hammond-Tooke, W.D. ed. The Bantu-speaking peoples of Southern Africa . 2de uitg. London: Routledge & Kegan Paul. pp. 415-440).
- POTGIETER, B. 198-? n Kort oorsig oor dans in Afrika. Ongepubliseerde aantekeninge. Potchefstroom.
- PRESTON-WHYTE, E. 1974. Kinship and marriage. (In Hammond-Tooke, W.D. ed. The Bantu-speaking peoples of Southern Africa . 2de uitg. London: Routledge & Kegan Paul. pp. 177-209).
- RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING. s.a. Navorsingsprobleme en prioriteite vir die tagtiger jare. Pretoria. (Nuusbrief, 123).

- RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING. 1981. Onderzoek na die Onderwys. Verslag. Pretoria: R.G.N. 18 dele. (Voorsitter: J.P. de Lange).
- ROSS, J.J. 1930. Die sending te Witsieshoek. Bloemfontein: Nasionale Pers Beperk.
- ROYCE, A.P. 1980. The anthropology of dance. London: Indiana University Press.
- SHAW, M. 1974. Material culture. (In Hammond-Tooke, W.D. ed. The Bantu-speaking peoples of Southern Africa .2de uitg. London: Routledge & Kegan Paul. pp. 85-128).
- SHEDDICK, V.G.J. 1948. The morphology of residential associations as found among the Khwakhwa of Basutholand. Communications from the School of African Studies, New Series. Cape Town: University of Cape Town.
- SHEDDICK, V.G.J. 1953. The Southern Sotho. London: International African Institute.
- STALS, E.L.P. 1971. Die geskiedenis van Witsieshoek en Thaba 'Nchu. Tydskrif vir rasse-aangeleenthede, 22(1):29-31.
- STEYN, H.J. 1984a. Persoonlike onderhoud met dosent in Temporele Opvoedkunde aan die PU vir CHO. Potchefstroom.
- STEYN, H.J. 1984b. Kultuurdifferensiasie in die onderwys. Navorsingsverslag as onderdeel van die R.G.N., PU vir CHO-navorsingsprojek "Religieuse en lewensbeskoulieke differensiasie in die onderwys van die departement Fundamentele Opvoedkunde PU vir CHO." Potchefstroom : PU vir CHO.
- STRYDOM, S.L. 1983. Persoonlike onderhoud met dosent in Volkekunde aan die Universiteit van die Oranje Vrystaat. Bloemfontein.

TOD

Kyk

TRANSVAAL Onderwys Departement.

TRACEY, A. 1982. An introduction to African music and dance. (Paper presented at a workshop, Rand Afrikaans University, April 1982, Johannesburg).

TRACEY, H. 1959. The future of music in Basutholand. Journal of the African Music Society, 2(2): 10-14.

TRACEY, H. 1963. Musical appreciation in Central and Southern Africa. Journal of the African Musical Society, 3(2): 47-55.

TRACEY, H. 1974. Performing arts. (In Encyclopaedia Britannica, 15 (1): 250-251).

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. s.a. Handleiding vir algemene skoolorganisasie. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1972a. Sillabus vir Duits vir std. 8-10. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1972b. Sillabus vir Frans vir std. 8-10. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1972c. Sillabus vir Geskiedenis vir std. 8-10. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1976. Sillabus vir Geskiedenis vir std. 2-4. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1978a. Sillabus vir skoolsang vir std. 1-4. Pretoria.

TRANSVAAL. Onderwysdepartement 1978b. Nuwe sillabus vir Aardrykskunde vir std. 2-4. Pretoria.

- TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1981. Sillabus vir Tswana vir std. 8-10. Pretoria.
- TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1983a. Vakbeleid vir Tswana vir die Laerskool. Pretoria.
- TRANSVAAL. Onderwysdepartement. 1983b. Werkplan vir die onderrig van Tswana std. 3-5. Studiegids nr. 7. Pretoria.
- VAN WARMELOO, N.J. 1974. The classification of cultural groups. (In Hammond-Tooke, W.D. ed. The Bantu-speaking peoples of Southern Africa . 2de uitg. London: Routledge & Kegan Paul. pp. 56-84).
- VREY, W.J.H. & SMITH, D.J.G. reds. s.a. The developement of Qwaqwa. Bloemfontein. UOVS, ISEN.
- VREY, W.J.H. & SMITH, D.J.G. reds. 1980. Geologiese en landboukundige potensiaal. Bloemfontein. UOVS, ISEN. (Die ontwikkeling van Qwaqwa, verslag nr. 1).
- WIENAND, R.E. 1985. Mondelinge mededeling aan outeur deur Inspektrise van Onderwys van die Onderwysdepartement van die Kaapprovinsie.
- WIENAND, R.E. & CAMPBELL, L.R. 1984. Liggaamlike Opvoeding vir Meisies. (n Uittreksel uit die voorgestelde hersiene sillabus : 1-18 soos aangebied by die SAVSLOR-kongres te Stellenbosch). Ongepubliseer.
- ZIETSMAN, K. 1972. Die inisiasie by die Suid-Sothosprekende plattelandse bevolking van Clocolan. Bloemfontein. (Proefskrif (D.Phil.) - UOVS).